

Hamlet Isaxanlı (Isakhanli) is a mathematician, Doctor of Physical-Mathematical Sciences, Professor. He is a poet, writer, public figure.

He is the Founder (and President) of Khazar University, and the Founder of the integrated primary, secondary and high schools - Dunya School. He is a member, Board member, Chairman or Honorary Member of many International and Azerbaijani organisations.

He has written hundreds of articles, monographs, and textbooks in mathematics, history and philosophy of science, education and culture, education policy, theory and history of translation, language and literature, poetry and philosophy.

Although he has written poems since childhood, he did not begin to publish them until recently. Many of his lyrical poems have been used for composing songs and musical spectacles. He also translates the poetry of others from English, Russian and French into Azerbaijani.

His poetical volumes have been published in **Azerbaijan** ("Təzadlar", 2001; "Bu da bir həyatdı", 2004; "Dördlülər", 2007; "Ziyarət", 2009);

Russia ("Контрасты", ИзграфЪ, 2006);

Iran ("شعره دؤنن دویغولار", Təbriz, 2004; "تضادار", Təbriz, 2005; "بودا بیر حیاتی". Təbriz, 2005);

Georgia ("სიცოცხლის პოეზია", Intellect, 2004); and

China ("哈姆雷特诗选/(阿塞)哈姆雷特·伊萨赞里著; 陈子慕译. —北京:中央编译出版社", CCTP, Beijing, 2009).

◌ Dindirirəm pərdə-pərdə
◌ Ötən günün havasını,
◌ Həzin-həzin nəğmələrdə
◌ Tapdım ruhun sevdasını.

◌ Duyğu hakim oldu bizə
◌ Sevgi özü ibadətdir
◌ Şükür, gəldik kəndimizə
◌ Bu nə gözəl ziyarətdir!

◌ Güllər tanış, qoxu tanış
◌ Göy otların çoxu tanış
◌ Ocaq tanış, tüstü tanış
◌ Kəndin altı, üstü tanış...

◌ Bəs nədən qərib kimiyəm,
◌ Yənə yol çəkir gözlərim?
◌ Niyə belə kədərliyəm,
◌ Pərişandır nəğmələrim?

.....

Hamlet İsaxanlı

Ziyarət

Hamlet İsaxanlı

ZİYARƏT

Hamlet Abdulla oğlu İsaxanlı (İsayev) riyaziyyatçı, fizika-riyaziyyat elmləri doktoru, professordur. Şair, yazıçı və publisistdir. Tərcüməçidir. Maarifçidir. İctimai xadimdir. Dil və ədəbiyyat, tərcümə nəzəriyyəsi və tarixi, poeziya və fəlsəfə, elm, mədəniyyət və təhsil tarixi üzrə çoxsaylı məqalə, monoqrafiya və dərsliklərin müəllifidir. Xəzər Universitetinin təsisçisi və rektoru, Dünya məktəbinin təsisçisidir. Bir sıra beynəlxalq və yerli təşkilatların üzvü, idarə heyəti üzvü, sədri və ya fəxri üzvüdür. Uşaq və gənclik illərindən şeir yazsa da, onları uzun müddət çap etdirməmişdir. Rus, ingilis və fransız şairlərinin şeirlərini orijinaldan Azərbaycan türkcəsinə çevirmişdir. Lirik şeir və poemaları əsasında gözəl mahnılar yazılmış və musiqili tamaşalar hazırlanmışdır.

Şeir kitabları:

Azərbaycanda ("Təzadlar", 2001; "Bu da bir həyatdı", 2004; "Dördlülər", 2007; "Ziyarət", 2009);

Rusiyada ("Контрасты", ИзграфЪ, 2006);

İranda ("شعره دؤنن دویغولار", Təbriz, 2004; "تضادار", Təbriz, 2005; "بودا بیر حیاتی". Təbriz, 2005);

Gürcüstanda ("სიცოცხლის პოეზია", Intellect, 2004); və

Çində ("哈姆雷特诗选/(阿塞)哈姆雷特·伊萨赞里著; 陈子慕译. —北京:中央编译出版社, 2009) nəşr olunmuşdur.

Hamlet İsaxanlı

Ziyarət

Xəzər Universitəsi Nəşriyyatı

2009

© Xəzər Universitəsi Nəşriyyatı, 2009
Bütün hüquqlar qorunur.

Dizayn: *Hamlet İsxanlı*
Kompyuter işi: *Zakir N. Yusifoğlu*

İsxanlı, Hamlet.

Ziyarət / Hamlet İsxanlı.

ISBN 978-9952-20-049-2

1. Azərbaycan poeziyası 2. Poeziya
3. Poema 4. Lirika
894.3611-dc22

Bakı, AZ1096. Məhsəti küçəsi 11.
Azərbaycan

Kitaba heca, hecalı sərbəst və ya ritmik sərbəst, həmçinin digər vəznlərdə yazılmış, qəmli və sevinc dolu, fəlsəfi və sadəcə xoş əhval yaradan müxtəlif şeirlər daxildir. Epik-lirik “Ziyarət” poeması şairin öz uşaqlığına, doğulduğu kəndə səyahəti ilə, yaxın və uzaq keçmiş haqqında xatirələri ilə bağlıdır.

İçindəkilər

Əl-ələ.....	1
Gedin deyin anama.....	2
Xəzana alqış.....	4
Çiçəkli çəmən.....	5
Son xatirələr.....	9
Məndən sonra.....	10
Qaramtıl işıq.....	12
Biz iki dost idik.....	14
Çox azdır.....	19
Sənsizlik.....	20
Dəniz sahilində görüş.....	22
Hər sevən yetməz ki kama.....	24
Bu nə sevgi, nə fəlsəfə?.....	26
Qulluğumda dur	28
Ay qız.....	29
Nə olardı?.....	30
Sərxoşluq.....	31
Ya sən, ya heç!.....	32
Qədər bumu?.....	34
Sevilmək istəyi.....	36

Gələcəkdə	38
Solist	40
Üç sual	42
Göz	43
Göylər bizdən uzaqdır.....	44
İstədik	46
Zamanın fəlsəfəsi	49
Sadə deyilmiş bu iş	50
Yuxu	52
Qoyunlar xoru	55
Dözə-dözə	56
Ax, Avropa	58
A millət	60
Demişəm	67
Tərif	68
Könül savaşı	70
Ay su dərdi çəkən yar	72
Sulu qar	74
Mənmi, yoxsa sənmi?	76
Təzə dəb	77
Dostları topa tutma	78

Ziyarət

Şükür gəldik kəndimizə	83
Böyüklərim yada düşdü	85
Qismətdənmiş bu görüşmək	89
Dilimiz gödək olmasın	91
O gözəllik qocalmışdı	94
Yaşadığım mənə yetər	96
Könül səsi	99
Suvararkən bağ-bostanı	103
Qışla yazın arasında	108
Nəşə var kənd ocağında	110
Uşaq ikən yaşa doldum	112
Yadımdadır bu günkü tək	113
Çaylar axmazmış tərsinə	118
Bir diri ceyran balası	121
Evin divarı uçanda	125
Yol uzundu	129
Gözüm toxdu	131
Dərdini göyə açardı	134
Neyləyək, qismət bu imiş	136
Nəğmələrin qanadında	139
Damarlarda eşq axardı	142
Saf, dum-duru el nəfəsi	143
İndeks (əlifba sırasına görə)	147

Əl-ələ

Ömür var, mənası - ye, iç, yat,
Nə dərin həyəcan, nə fəryad.
Sevdasız bir həyat – nə həyat?!

Sizə bir söz deyim, nəhayət :
Tutuşaq, a dostlar, əl-ələ
Keçməsək arzudan əmələ
Böyük bir təhlükə, qorxu var –
Məhv olar, puç olar arzular
Könüllər cöçub nəğmə deməz
Dünya biz deyənə bənzəməz.

Gedin deyin anama

Gedin deyin anama
Daha çıxmasın dama
Göy dağlara qar yağıb.

Gedin deyin anama:
Hələ yetmədim kama
Amma saçım ağarıb.

Gedin deyin anama:
Daha töyda öynama
Qırılıbdır qanadım
Güllə dəyib sonama.

Gedin deyin anama:
İncəlib döndüm şama
Ətrafımda dolanan
Pərvanəm yöxdür amma.

Gedin deyin anama
Üzaqda ki, balan var
Onu çox da qınama –
Uzaqdadır gələmmir.

Sön vaxtlar keyfi yöxdür
Yörülüb qəm-kədərdən
Heç ürəkdən güləmmir;
Ölmək istəyir hərdən
Amma hələ öləmmir...

Xəzana alqış

Bu nə xoş diyardır* - bəzəkli, zəngin
Neçə irq, neçə dil, neçə iman, din!
Şairim, burda qal, gəz, dolan bir az
Allah bilir, bir də gəldin - gəlmədin
Gör nə xoş diyardır - bəzəkli, zəngin!

Başqadır bu yerdə həyatın dadı
İnsan təbiətlə birgə yaşadı.
Əzəldən gözəllik vurğunuyam mən
Amma həyat nə kef, nə tamaşadı
Xeyli turşməzədir həyatın dadı.

Burda nə payız var, nə bahar, nə qış
Oğulsansa gəl bu gərdişə alış
Burda xəzan olmur, yarpaq saralmır
Şairim, vətənə dönməyə çalış
Burda nə payız var, nə bahar, nə qış.

* Küala-Lümpür, Malayziya, 2004.

Çiçəkli çəmən*

Ruhumu titrətdi çiçəkli çəmən
Gözəllik önündə lal olur dilim
Az qala huşumu itirirəm mən
Gəl əl-ələ verək, gözəl sevgilim.

Əyildim otlara, diz üstə çökdüm
Güllərin ətrini içimə çəkdim.
Günəş də telini çəmənə sərdi
Daha nə möcüzə istəyəcəkdim?!

Yeridim meşələr, dağlar arası
Meh əsdi, yarpaqlar səs-səsə verdi.
Bəlkə məlhəm tapa könül yarası
Üşümüş qəlbimdə bir od közərdi.

Ağaclar böy atıb çiyin-çiyinə
Göydə quşlar, yerdə sular oynayır.
Duyğular cöşduqca qabarır sinə
Sinədən nə varsa, de gəlsin, şair!

* Marienbad (Marianskiye Lazni), iyul, 2004.

Sevdadan alışdı yandı gözlərim
Şükür göz qapağı dadına çatdı;
Yumdum gözlərimi. Ey ilham pərim,
Səni də göz deyil, sevgi yaratdı!

Burda eşqə düşdü bir qoca şair **
Yaşa məhəl qoymur böyük sevgilər.
Böyük xatirələr uzun yaşayır
Onları qoynunda hifz edir illər.

Nə qədər ki sağam, canımda can var
Mehrabım olacaq çiçəklər, otlar.
Qəlbimdə hüdudsuz bir həyəcan var,

** J.W. Goethe (1749-1832) yaşlı vaxtlarında, 1821-də Marienbadda dincələrkən Ülrrike adlı 17 yaşlı qıza aşiq olmuş, böyük yaş fərqi onlar arasındakı heyranlıq duyğusunun qarşılıqlı məhəbbətə çevrilməsinə mane olmamışdı. Lakin onların evlənmək fikrinə yaxınları ciddi etiraz etmiş, 1823-də onlar ayrılmağa məcbür ölmüşdular. Bu sevginin təsiri altında Goethe özünün ədəbiyyatda "Marienbad elegiyası" kimi tanınan məşhur "Elegiya"sını yazmışdır.

Burda eřqə dūřdū bir qoca řair
Yařa mēhēl qoymur bōyūk sevgilē.
Bōyūk xatirēlēr uzun yařayır
Onları qoynunda hifz edir illēr.

Son xatirələr

Çetdiyim yol qırılacaq
Bir gün tamam bitəcək.
İçimdəki payız rəngli xatirələr
Yarpaq-yarpaq budağından üzüləcək,
Töküləcək, itəcək
Elə o gün ömrüm sona yetəcək.

Səsim bəzi qülaqlarda qalacaq
Kimlərsə şeirimdən ilham alacaq
Sözümü kimlərsə yada salacaq –
Adamın allahı var
Yada salmaqdan bezmir insanlar.

Ölacaq, çox işlər olacaq...
Dünya yeni insanlarla dolacaq
Mənə bağlı xatirələr
Seyrələcək, saralacaq, söləcək,
Yarpaq-yarpaq budaqlardan üzüləcək,
Töküləcək, itəcək –
Xatirə də bir həyatdır, bir ömürdür
Bir gün o da bitəcək.

Məndən sonra

Biz ki təyin etmədik
Hökmü yazan hakimi.
Ömrü uzun etmək üçün
neyləmədik?!
- Xeyri yoxdur, ölüb gedəcək hamı.
Sadəcə, mən ölən kimi
Pözüləcək evimizin nizamı.
Məni dərdə salan, qörxüdan büdür
Məni qalanların fikri qorxudur.

Boşluğu hiss etmənin
Gözü yaşla dolacaq,
Yana-yana öf etmənin
Yanaqları solacaq,
Ağır-ağır köks ötürmək
Sanki adət olacaq.

Yığılacaq el-öba, qöhüm-qardaş
Dönacaq gözlərdə yaş,
Dərdi bölüşmək üçün
Küsüşənlər barışacaqlar ö gün.

Bilirəm ki, için-için yanacaq
Neçə illər ad günümü anacaq
Ağrıyacaq mənə bağlı könüllər,
Qəbrim üstə qızaracaq
Qərənfillər, qızıl güllər.

Mən öləndə gör nə qədər iş çıxacaq
Məndən sonra gör nə qədər
qayğılar var
Sağ qalanları yıxacaq
Önlar...
Məni düşündürən, qorxudan budur
Məni qalanların dərdi qorxudur.

Qaramtıl işıq

Saçımda meh gəzir, ayağımda şəh
Xəyalım sevdalı, əməlim saleh
İçdiyim su zəm-zəm,
Şair ruhum dəm...
Duyan varmı görən?
Varsa – xeyli kəm...
Düşünürəm hərdən: meydanda təkəm
Mənə söyüqdür
Ölmüşəm, ortadan götürən yoxdur.

Gül təzə açmışdı, tezcə də soldu
Sərin meh, büllur şəh sanki yox oldu...
Göy çəmənə xəstə bir kolgə qondu
Soyuq yellər əsdi can otağında
Meh saçımnda dondu,
Şəh ayağında.

Səma bülüdlüdür
İşiq qaramtıl
Sürünə-sürünə əriyir kölgəm
Başını bulayır qəmli qərənfil...

Biz iki dost idik

- *H*ərdən-hərdən bizi ara...
Yaşa dolmuş, kövrək olmuş
Atalara, analara
Qayğısı lazım, diqqət lazım, a qızım.

Yadımdımı, biz necə də dost idik
Mən cavandım, sən bir körpə o zaman?!
Dərə boyu bir dağ çayı axırdı
Ata, bala - biz əl-ələ verərək
Dağ döşündə ayaqyalın gəzirdik...
Yadımdımı, birdən məni çağırıdın
Dedin: gülü basdalama, ay aman?!
Əyilərək
Əllərinlə sığal çəkdi güllərə
Və bü kərə
Ehtiyatla, baxa-baxa yeridik?!
(Ah, necə də gözəl idi
O şəfqətli mənzərə!)

- Deyirsən ki, «mən nəyəm ki, ay ata,
Tez deyilmi dərdə-sərə yaramaq?!
Yadımdadır həmənlər güllər, həmənlər dağ
Səni sevən həmənlər qızam, ay ata,
Mən ki, təzə atılmışam həyata
Məndən küsmək nəyə lazım, ay ata?!

- Dost-yoldaşım çox olsa da, a qızım,
Sənsiz yaman rahatsızam, yalqızam
Gəl birlikdə bir çay içək, sözə bax –
Mən öləndən sonra, inan, a qızım,
Geç öləcək daha məni aramaq.

Günəş göydə göründü,
Dünyam nura büründü.
Xəyal gerçəyə döndü,
Gerçək sanki nağıldı!

Təbiətə aşiq ol,
Öxü, yaz, yarat bөл-böl,
Gələçəyə gedən yöl
Düşüncədi, ağıldı!

Dağları seyrə dalardıq
Ücalıqdan həzz alardıq...
Sarı bulaq, büz kimi sü
Yarpız, yasəmən qoxusu...
Günəş gülər, bulud ağlar
Yerdə, göydə min sevda var...

Çox azdır

Nə qədər "sevirəm" söyləsən
Dünyalar qədər də çox sevsən
Ağlasan (bilirəm kövrəksən) –
Qöy ölsün, qöy cöşsun duyğular
Bil ki, eşq nə qədər çox olsa
Yenə də çox azdır, gözəl yar.

Aşiqi hər addım sınamaq
Sözdən söz çıxarıb qınamaq –
Bu köhnə avazdır, gözəl yar.
Sevginin başqadır səfası –
Sevginin hər cövrü-cəfası
Cilvə, işvə, nazdır, gözəl yar.

Gözlərin üstümə yürüsə
Canımı atəşə bürüsə
Bil ki, kefim sazdır, gözəl yar.
Dilin bal, dişlərin dürr isə
Bizi titrətməsə bir büsə
Dil ya diş çox azdır, gözəl yar...

Sənsizlik

Açılır rəng-rəng çiçəklər
Açılmayıf kefim bu yaz.
İsinir xırda böcəklər
İsinir soyuq küləklər
Bu günəş mənimki deyil
Yaman üşüyürəm bu il.

Bü yaz mənə qəm gətirdi
Açılmayıf kefim bu yaz.
Çoxları tək mən demirəm
Dərdim kitablara sığmaz –
Dərdlərim bircə sətirdi:
Sənsiz yaşaya bilmirəm.

Sənsizliyə
Alışa bilmirəm heç cür;
İllər ötür,
Ömür adlı karvan keçir
Tanışlarım bu dünyadan bir-bir köçür
Dünya fanidir sözüne
Alışırım
Yana-yana,
Ölümün müdhiş gözüne
Baxa billəm
Diri-diri, saymazyana
Ürəkdə qəm.
Amma bilməm
Bilməm niyə
Hər nə qədər çalışırım
Sənsizliyə
Alışa bilmirəm heç cür,
Heç cür alışa bilmirəm sənsizliyə?

Dəniz sahilində görüş

Yadımdadır, biz göz-gözə gələndə
Qəlblərimiz danışanda
Gözlərimiz güləndə
Üzümüzə damcılar dəydi tək-tək.
Dənizin üzü titrək
Bir qız düşən damcılarını sayırdı,
Oğlansa səsinə içinə salmış
Gözü canlar alan o qızda qalmış -
Öz-özünə nəşə pıçıldayırdı
Allah bilir, bəlkə də o, şairdi.

Biz son dəfə görüşəndə
Doymamışdıq mən də, sən də
Sevgi adlı o şərbətin dadından.
Yamanca külək əsirdi
Qəm yağırdı qanadından,
Ö qara yel haraya tələsirdi?
Qalxır, enir, çırpınırdı bir qara quş,
Dənizin rəngi tutulmuş
Ləpələri ağ idi,
Dəniz o gün yamanca şiltaq idi.
Külək... O gün özündən çıxmışdı külək
Nə dayanır, nə dururdu,
Ümidləri, arzuları yellədərək
Dağa-daşa vururdu.

Külək, dəniz, sevgi... ölən deyil ki –
Vüsəl öz ömrünü başa vururdu.

Hər sevən yetməz ki kama...

Sevirsən sev

Sənə sevmə deyən varmı?!

Ürəyə bağlıdır bu iş

Ürəyə də hökm olarmı?!

Yaşa, yarat sevə-sevə

Sevgi istər hər yaranan.

Heç olmazsa bircə dəfə

Eşq odunda qovrulsa can

Sevmək səadəti nəymiş

Yalnız o zaman duyarsan.

Yelqanad xəyal atında

Göylərə çat,

Mavi səmanın altında

Buludların üstündə yat.

Hərdən xəyal atından düş

İnsanlarla dost ol, görüş,

Gözəllikdən xali deyil gerçək həyat.

Sevib-sevilmək işində yaxşıca bil
Acizdir söz, acizdir dil.
Tanrıdan gəlir sevgilər
Zəhmətin bəhrəsi deyil...

Sevdiyinin xəyalilə yaşasan da
Öna hər rast gələn anda
Sual dolu gözlərinlə
Sən öndən cavab istəmə,
Sən də məni sev demə.

Sənə cavab gəlməsə də
Sən sevdiyini səndən ötrü ölməsə də
Külək kimi birdən əsib birdən kəsmə
Ölməyə də heç tələsmə,
İnsan ölür bircə dəfə
Ölsən də öl sevə-sevə.

Sənə hər nə söyləsələr
Allaha sığın desələr
Möcüzəyə bel bağlama,
Hər sevən yetməz ki kama...

Hər sevdiyi qismət ölmür insana
Ürəyində bəslədiyi

Bu nə sevgi, nə fəlsəfə?

*M*əğrur idim
Əyilmirdim
Birdən-birə dizə gəldim,
Səni görmək istəmirdim
Dözəmmədim
Xəyalımda sizə gəldim.

Bü nə sevgi, nə fəlsəfə?
Sevməyənlər kef-damaqda
Mənsə səni sevə-sevə
Gözə gəldim?!

Ö zaman ki
Düşdüm məhəbbət torünə -
Yadımdamı, hüzuruna
Bir qara saç təqdim etdim?!
Əvəzində sən nə etdin?
Saçlarıma dən gətirdin.

Vüqardan əyilməz idim
İçimdəydi bütün dərdim
Birdən-birə
Taqətdən düşdüm, əyildim
Başıma duman gətirdin, çən gətirdin.
Vallah, billah
Başqa səbəb görəmmirəm
Məni dizə sən gətirdin.

Qulluğumda dur

Özümə baxmağa həvəsim yoxdur
Və səndən başqa da heç kəsım yoxdur
Demirəm əzizlə, ya bağına bas
Sadəcə, gəl bir az qulluğumda dur
Səndən başqa, gülüm, heç kəsım yoxdur.

Bəzən özünü də insan unudur
Düşünən varlığın sevdası budur:
Fikir çox, sonu yox - fikir azalmaz;
Gəl dağıt fikrimi, mənə yiyə dur
Mən yazığın, gülüm, davası budur.

Ay qız

Nazlı yerişinin qurbanıyam mən
Ayağın altında yolunam, ay qız,
Tapdala, döy məni, söy də bir ağız
Yöldən kənar addım atma, sən Allah!

Ölənədək sənin sadıq bəndənəm
Ölənədək sənin qulunam, ay qız,
Sağlığında məni buraxma yalqız
Ölsəm qaşını da çatma, sən Allah!

Nə olardı?

Nə olardı, gülüm, dəyişməyəydin,
Gözündən qığılıcım yox olmayaydı
Tale bəxş edənə boyun əyəydin
Od saçan gözlərə yaş dolmayaydı?!

Nə olardı, gülüm, susa biləydin
Səbirdən sənə də bir pay düşəydi
Ağlamaq yerinə deyib-güləydin
Qara bulud bizdən yan ötüşəydi?!

Səndən ilham alıb şeir yazaydım
Bizi məst edəydi bu eşqin dadı
Hər şeyi sevgiyə, eşqə yozaydım
Bax onda deyərdim: həyat röyadı!

Sərxoşluq

Kim deyir ki sərxoşluğu
Qadağan etmiş yaradan?!
Kim nə söyləyir söyləsin
Nəşədir könül xoşluğu.

Nə vaxt sevinci, kədəri
Süpürüb silsək aradan
Bəlkə önda,
Bu boşluqda
Yoxa çıxar sərxoşluq da...

Düzünü ariflər desin –
Eşqin şərbətini dadan
Sərxoş olmasın neyləsin?!

Ya sən, ya heç

Sevgilim tək, eşqim birdir
Ağlımla könlüm əlbirdir:
Ya sən, ya heç!

Vurğun könül hər gün bir hava çalmaz ki!
Deyirlər ki, mənalı həyat yolu seç
Sevgisiz həyat ölməz ki :
Ya sən, ya heç!

Aşiq sevər Əsli kimi, Kərəm tək...
Əvvəlcədən bilsəmdə ki
Bu sevdanın sonu Yanıq Kərəmidir
Yenə geri çəkilmərəm,
Düşünərəm bu məhəbbət
Yəqin tanrının əmridir.
Nə isə... Günahımdan keç
Fikrim, niyyətim qətidir:
Ya sən, ya heç!

Əlimdəki bir aşiqin qələmidir
Ö qələmə ilham verən
Bir dəli eşq aləmidir.
Biz yazırıq, yaradırıq sətir-sətir
Bu yandan da vərəq-vərəq ömür bitir
Nə etməli, bu bəşərin xilqətidir.
Hər nə qədər ölsa da gec
Sözüm bir, fikrim qətidir:
Ya sən, ya heç!

Qədər bumu?

Səni itirmək qorxusu məni məhv edir, gözəlim
“Candan şirin nə var?!” deyən, vallah, səhv edir, gözəlim.

Can şirindir o halda ki, candan şirin cananı var
Könül o cananı istər, can da o cana can atar.

Həyatımda tutduğun yer, gözəl, necə də dərinmiş
İllərlə bəslənən sevgi candan qat-qat çox şirinmiş.

Bunadan ki eşq əhliyəm, havalıyam, ruhum şəndir
Cananın canı sağ olsun, qalan hər şey düzələndir.

Yarın yorğun gözlərindən öpsəm, dostlar qınamasın
Tale bizi qəm, məşəqqət meydanında sınamasın.

Qədər in silvəsi müdhiş, güman yeri köndələndir
Əlləri baş sığallayan, barmaqları göz dələndir.

Qədər bumu – canan xəstə, sevgilisi şikəstədir?!
Tanrım, hanı mərhəmətin? Bax, anam namaz üstədir.

Tanrıya ağıl qoymuram, amma vallah olmaz bu cür
Ya hər ikimizi öldür, ya bizi birlikdə güldür.

Dünyada hər növ insan var – böyük, kiçik, adlı-sanlı...
Gülüm, sənsiz ölür biri – yazıq, fağır İsxanlı...

Sevilmək istəyi

Sevilmək eşqiylə alışan,
Od tutan, yaxşı qız,
Sevilmək haqqıdır hər kəsin
Mahnı de bir ağız,
Nəğməkar qəlbinin telləri titrəsin.
Sadəcə bir fikri ünütmə əlaman:
Ən gözəl, ən incə xüraman
Sevməsə bir kəsi, sevilməz heç zaman.

Heyrət bəzən bağlasa da dilimi,
Duyğularım işə saldı qələmi,
İynə olub sapa düzdüm aləmi.
İçdən gələn sevincimi, naləmi
Yüklənərək yelkən açdı bir gəmi...
Ömür keçdi dalğalarla yan-yana,
Salam olsun bu əhvalı duyana!

Birinin eşqiylə ölməsən
Şam tək incəlməsən
"Sən məni sevməsən
özümü qayadan ataram" deməsən
İştahdan kəsilib günlərlə yeməsən
İntizar içində günləri saymasan
Eşq odu nə imiş - sən onu duymasan...
Bir sözlə
Sən özün dərindən sevməsən
Sevilə bilməzsən
Heç zaman...

Sevənlər-onlardır bəxtəvər
Sevməyən insanı kim sevər?!

Gələcəkdə

Sən, ey bizi bizdən sönra yada salan,
Haqqımızda fikrə dalan
Və bu yolda qələm çalan
Qız ya oğlan!
Keçmişinə baxanda sən
Biz nələri qurub-çatdıq
Nə dağıtdıq, nə yaratdıq
Onu bizdən daha yaxşı biləcəksən,
Dayaz, səthi, ibtidai fikirlərə
Baş bulayıb güləcəksən.

Yazdığımız qalaq-qalaq əsərlərdən
Mindən biri qalacaqsa
Şükürlər olsun min kərə!
Siz nəsildən kimlər isə
Biz nəsildən kimlərisə
Sevib yada salacaqsa
Salam ölsün nəsillərdən nəsillərə!

Solist

Uşaqılıqdan düşünmək olubdu peşəm
Kitablardan toz yemişəm
və... xəyallara dalmışam –
Yolum haraya düşəcək
Kim-kim ilə görüşəcək –
Onu mən özüm demişəm.
Nyutonla söhbət edib
Nizamidən dərs almışam
Dostum olub neçə ədib
Şekspirdən Tolstoya.
Mövlanəni bir kəs düyan
"Məsnəvi"dən çətin doya* –
O nəşədən mən də məstəm.
Amma, vallah, mən nə başa ağıl qoyan,
Nə rəhbər, nə möralistəm.

* Mövlanə Cəlaləddin Rumi və onun qısaca "Məsnəvi" adlandırılan məşhur əsərinə işarədir.

Binadan nə Tolstoyçu, nə Marksist
Nə sosialist, nə başqa "ist"
Nə Müstafa Kemalistəm.
Zaman-zaman önlərə mehman ölsəm da
Təklidən də zövq almışam
Söhbət edib, dərs alsam da
Mən öz havamı çalmışam.
Məni xörda öxütsalar
Səsim, sözüm, öz nəğməm var -
Dadı-duzu olsa da kəm,
Yenə nə qəm?!
Mən sölistəm ki, sölistəm!

Üç sual

Birinci hansı bəxtəvər daddı
Güllərin bihuş edən ətrini?
Gülə nəfəs verənmi yaratdı
Bəşəri içindən yeyən kini?
İfadə caiz isə
Kim belə qüdrət veribdir iblisə?

Göz

Gözlərimə dərman tökdü
Ala gözlü həkim qız,
Gözlərimə zülmət çökdü
Kor kimi qaldım yalqız.

Nə büyardusa etdim
Gözlərini bağla dedi, bağladım
Qaranlıqda fikrə getdim
Gözü heç görməyənlərin
Əhvalına ağladım.

Gözsüzlərin dünyasından
Onların könül yasından
Qəti yoxmuş xəbərimiz,
Gözlərimiz görə-görə
Sən demə kor olmuşuq biz.

Göylər bizdən uzaqdır

Tutanda bizi ağrı
Görmürük solu-sağı,
Günün günorta çağı
Zülmətə dönür hər yan –
Bilmirik nə sayacağı,
Kimdən istəyək aman?!

Başqası ağrıtanda
Ağrıyırmı qəlbimiz?
Kimsə yanır o yanda
Güman var həmin anda
Öz kefirmizdəyik biz.

Tutulsa ayın üzü
Yormuruq özümüzü –
Deyirik ki, nə ölsün?!
Tütülüb qöy tütülsün...
Sadə maraقدan qeyri
Nə ziyanı, nə xeyri?!

Göyləri sarsa tufan
Rahatsız olmur insan –
Göy nədir, tufan nədir,
Bü kimin vəçinədir?!
Bizə dəyib töxünan
Yerdə qopan sazaqdır
Göylər bizdən uzaqdır...

İstədik

Dünyaya ki, biz göz açdıq
Hər nemətdən pay istədik.
Qaynayıb, çağlayıb daşdıq
Güldük, sevindik, ağlaşdıq
Hay-küy, hay-haray istədik.
Demədik ki, “dayan bir az”
Yıxdı bizi kor ehtiras
Göz görəndən pay istədik.

Dünyaya ki, biz göz açdıq
Çığırıldıq, dinmək istədik
Anamızla qucaqlaşdıq
Həmənçə əmmək istədik.
Yerdə, yataqda durmadıq
Qucağa minmək istədik
Əlimiz ki, yerə dəydi
Tez sürünmək, iməkləmək
“Bü mənəm” demək istədik.

Yeridik, yürüdük, qaçdıq
Çox işlərlə biz uğraşdıq
Törpaq bizə bəs etmədi
Uçmağa qanad istədik.
Bir günümüz boş ötmədi
Hörmət, şöhrət, ad istədik
Ağzımıza dad istədik.

Dünyanı yemək istədik
Yağlı tikə yeyə-yeyə
Boğazda qalmasın deyə
Bəzən bu fani dünyada
Allahı da saldıq yada -
Allahdan kömək istədik.

Göz doymadı, hey istədik
Eşq, ehtiras, vəzifə, pul
Vəzir, gizir, cangüdən, qul
Nə varsa, hər şey istədik.

Özümüzə hökmdarlıq,
Bəylik, ağalığ istədik
Başqasına zülm, ölüm
Özümüzə uzun ömür
Var-dövlət, sağlıq istədik.

İstəməkdən heç doymadıq
Taxtü-tac, saray istədik
İstəyə hüdud qoymadıq
Günəş, ulduz, Ay istədik
Göz görəndən pay istədik.

Sadə deyilmiş bu iş

Mənə nə söyləyir görək
Sinəmdə döyünən ürək?

Zamanı saya salmayan
Şöhrət azarı olmayan
Bir uşağın qəlbi imiş –
Sinəmdə döyünən ürək
Qayğısız, məsum, mübarək.

Səngimək bilmir eşqimiz...
Hər şirin sözə can deyən,
Hər afətə canan deyən
Gənc dəliqanlının imiş
Sinəmdə döyünən ürək,
Ürək dolu arzu, istək.

Düzünə qalanda isə
Yaşayıb...yaşa dolmuşam,
Guya bir az ehtiyatlı
Bir az da sakit olmuşam.
Dünya neməti ağzımda
Gah şirin, gah acı dadır
Zil də, bəm də var sazımda
Sevinc, kədər qöl-qöladır.

Bir baxın: canımda neçə can varmış,
Qəlbimi neçə qat duyğular sarmış?!

Yuxu

Nə qədər ki ömür sürdüm
Yuxumda hey yuxu gördüm...
Fələk gördüm, mələk gördüm,
Çayda bir div, əlində bir ələk gördüm.
Çaydan o yanda bir çırtan,
Gözlərində kələk gördüm.
Yüxüdə kimlər yöxdü ki?!
Bəzən oldu, gözlərim elə qorxdu ki,
Hər yan düşməni, özümü tamam tək gördüm...

Bilmək ölürmü yuxünü?!...
Gördüyümün
Dumanda gördüm çoxunu...
Həm yuxu, həm gecəyarı...
Gah öyan, gah yuxuya get...
Tanrım, əfv et
Yuxusunu qarışdıran günahkarı.

Yuxuda hər cür məxluq var
Yuxular çox zəngin olar –
Qoşadırnaq geyinənlər
Buynuzuyla öyünənlər
Atan, tutan, vuran, qıran...
Barmağıyla ortalığı qarışdıran....
Arasında xurafat, cəllad, cin olar.
Qörxüram, yuxüdan düram...
Qörxüram ki
Qorxulu yuxum çin olar...

Qoyunlar xoru

Qoyun olduq, dağ döşündə cəm öldük
Ötdən yedik, sudan içdik, dəm olduq.

Qöyünsansa süal vermə
Daha demə
Kimlərə həmdəm öldük?!
Alış itə, alış qurda
Xan çobana, xan çomağa
Alış təzə, köhnə yurda
Başaşağı otlamağa.

Biz öz qoyun gözümüzü
Döyə-döyə
Yaradana şükür olsun deyə-deyə
Hələ çox iş görməliyik,
Yunumuz, südümüzü...
Sözün düzü
Biz ki belə yeməliyik –
İstəsələr canımızı verməliyik.

Qöyünsansa süal vermə
Daha demə
Nədən belə havalandıq, dəm olduq,
Ağzı qara canavara yem öldük?!

Dözə-dözə

Dözülməz çox dərdlərə
Dözdük...dözürük hələ.

Toyların qulaq batıran səsinə
Xanımların hikkəsinə
Dözürük yana-yana.
Dözürük ağ yalana,
Soyğunlara, talana.
Sözdən uzaq əmələ
Dözdük...Dözürük hələ.

Boşboğazın çənəsinə
Cahilin mənəm-mənəm deməsinə
Canavarın quzunu yeməsinə
Dözdük,
Rüşvətin xırdasına, yekəsinə
Dözdük,
Xəritənin sol küncdəki ləkəsinə*
Üzüldük,
Amma dözdük.

* Azərbaycan xəritəsində Dağlıq Qarabağ ətrafı nəzərdə tutulur.

Hakimlərə pül verdi vəkillər
Polisə işə girdi "killer"
Yenə dözdük.

Böhtana, nifrətə, kinə
İblisə, şeytana, cinə
Daş ürəyə, zəhər dilə
Dözdük...və dözürük hələ.

Dözmüşük...və dözməliyik
Durmaq olmaz ki yarıda?!
Dözməsək... deməli biz dəliyik
Dözməsək... bu dünyadan getməliyik.
Dözüb başqaları da
Bizə – mənə, sənə qədər
Yəqin biz də dözəcəyik
Yəqin ki... ölənə qədər.

Ax, Avropa...

(*Sabirsayağı*)

Amerika, ya Avropa
Dayanıblar əldə zöpa,
Bizi gömmək istəyirlər
Demokrasi battağına.
Kim bu işə qol qoyubsa
Od düşəydi yatağına,
Qurban ölüm ana yürdün
Uçuğuna, çattağına.

Ax, Avropa, can, Avropa,
Daha bizi tütma töpa
Özümüzə şef gəzirik
Hər əmrinə müntəzirik
Göz dikmişik dodağına.
Sən ö yandan, biz bü yandan
Küfr etsək də lopa-lopa,
Əvvəl-axır bezib candan
Yatacağıq ipə-sapa.

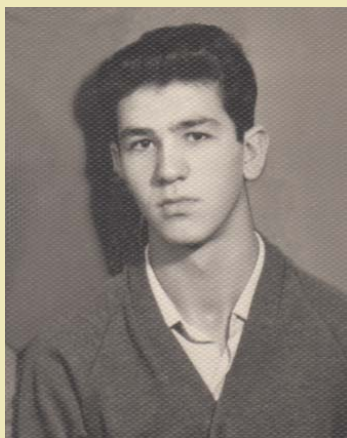
Sənə deyim, ax, Avröpa,
Lap dünya yerindən qopa
Bü diyarda fərqi yöxdür
Adi pölis, ya da nazir
Biz almasaq öləsiyik
Rüşvətimiz dildə gəzir,
Biz ənənə dälisiyik
Zəncirimiz beldə gəzir.

Amerika, ya Avröpa,
Bəlkə işə əncam tapa:
Ya biz də ölaq Avröpa
Ya önlər*
Ya yalvaraq ana yürdün
Palçığına, batdağına?!

* Tamamlama oxucunun öhdəsinə buraxılır.

Yadımdamı xoş baxışdan
Könül həyəcan düyardı
Bir oğlan da yaranışdan
Xəyallarla yaşayardı?

Sən sevdiyin bir gənç idi
Saçları zülmətdən qara.
Sən göyçək, o qəşəng idi,
Alqış məsum sevdalara.

A millət

(*Sabirsayağı*)

İstedadda bü xalq, vallahi, təkdir
Baş işlətmək ona nəyə gərəkdir?!
Bir xalq ki bazarda belə zirəkdir
Ona nə Hind taydır, nə Çin, a millət!

Madam ki qarşıda xoş gələcəkdir
İşimiz onsuz da düzələcəkdir.
Elə ki, bu doğru yol ilə getdin
Önda kamilliyə yetdin, a millət.

Özgəyə qurbandır o quru canın
Dövrən dəyişdikcə dəyişdi qanın
İranın, Turanın, ya Rusiyanın
Quyruğuna düşüb getdin, a millət.

Beşikdən yabançı dillərdən yapış
İngilisi, Rusu bilməyə çalış.
Doğma dil boş şeydir, ona bənd olma
Və xam xəyallarla özünü yorma
Vəcdan, həya, vüqar... Bunları unut
Rüşvət ver, rüşvət al, işini bərk tut!

Qaldı ki məktəblər...şəhər qaynaşır
Orta, ali, dövlət, özəl - cürbəcür
Hərəsi bir yanda diplom üyüdür -
Hansıni seçəsən? Adam lap çasır.
Bir də büra İsveç, Norveç- zad deyil
Burda oxumağa könül şad deyil
Uşağı incitmə, vaxtında tapşır.
Diplom almağın da kübar yolu var :
Pülü ver, qiymət al - nə get, nə yalvar.

Amma ...o "Xəzər"dən gözüm su içmir
Nə olsun ki, adı xeyli böyükdür.
Ali məktəbdə ki, tapşırıq keçmir
Orda dizə çıxsə inci, sədəf, dürr
Qızıl paylasalar, bizə nə xeyri?
Ö qədər millət var bizlərdən qeyri
Qoy onlar oxusun! Göz görə-görə
Kim oda girər ki?! Tövbə, min kərə!

Təzə nırx qoyublar köhnə şəhərə –
Gecə-gündüz yoxdur – yaz, oxu, çalış
Çalışmasan dəf ol! Və buna alış!
Orda tələbənin günü qaradır
Öra göz dağıdır, stres yaradır.
Başlarına dəysin onların elmi,
Millətin uşağı yazıq deyilmi?
Dəlilik görmüşəm, daha belə yox!
Apar o diplomu öz gözünə sox.
Şöhrəti - şanı da artır ilbəl
Hökumət bu işə göz yuman deyil –
Millətin halına ağlanmalıdır
Belə ali məktəb bağlanmalıdır.

Millətin işləri başından aşır
Gecə-gündüz toyda, ya bazardadır
Millətə oynayıb gülmək yaraşır
Elmə, fəlsəfəyə vaxtı hardadır?!

Çal-çağır bol olsa, basılırmı ər?
Millət fərəhindən göyə yüksələr
Ürəkdə saxlama nə dava, nə kin
Get-gedə azalır qonşun dərbədə
Nə qalıb? - Uzağı yüz-yüz əlli min,
Yəni bizim şadlıq evləri qədər.

Yerində demişdir sözü atalar
Qonşu püssə köçüb canını qurtar
Dişin ağrıyorsa çəkdir, kefə bax.
Köçmək mümkün deyil, biz çox, dünya dar.
Bir sözü sırğa et, qulağına tax :
Get, ağıl adlanan o diş çəkdir.
Ağrıdan da qorxma, canı tiryəkdir
Ö da ki, kefimiz istəyən qədər! -
Doludur hər küçə, hər tin, a millət.

Güya səni sevən bir para insan
Deyir ki özündən razısan bir az,
Yəni bir balaca yekəxanasan.
Bürda səbr kasam döldü nə döldü!
Sabir yazdı nooldu? İndi də sən yaz
Hay-həşir salmaqla şan-şöhrət artmaz
Düz adam hər sözü açıb-ağartmaz.

Qaldı Milli Məclis... *Pardön! En möment!*
"Parle" sözündəndir bil ki Parlament
"Parle" danışmaqdır! Biləndən soruş!
Məsələ həll etmir Pütün, ya Cörc Büş
Danışa bilmirsən kənara çəkil
İşi başdan həll et, ey milli vəkil!
Seçilmək! Haqqı var buna hər kəsin –
Gərək bilsin*.
Bir də... pul paylaşın, çadırlar qursun
Yəni camaatı bir az doydursun
İndi xırda-xuruş, ya qəpik-quruş
Heç nədir! Yalandan nə din, nə vuruş!
Bir də ki ... vacibdir: səsi kim saydı?!
Nolaydı seçkilər hər il olaydı
Səs almaq, səs satmaq – nə ziyanı var?!
Qazanır kasıblar, bir də... dəllallar.

Guya mənəviyyat axsayır indi
Nə qədər axsasa yenə bəsindi.
Mənəviyyat nədir, təmizlik nədir?
Təmiz olan bədbəxt gör nə gündədir!

- Elmdə sıramız?... - Bəli, seyrəkdir
Bizimki o deyil, sevən ürəkdir-
Ön səkkiz min şair nəyə gərəkdir
Sən məni də şair etdin, a millət?!

Günahımız çoxdur, aləmə sığmaz
Heç biri sirr deyil, deyəcəm az-az.
Yöx! Dilim öd tütər, gəlsin telli saz
Aşıq meydan açsın, mən deyim, sən yaz.

Gah sağa, gah sola, gah dala getdin
Nə dövlətə, nə də kamala yetdin.
İşlər belə getsə...yox! Belə getməz -
Belə getsə millət kamına yetməz.
Hamısını desəm ömür bəs etməz
Və sair və sair etdin, a millət.

Demişəm

(*aşıqsayağı*)

Geyinibsən gödək donu
Hara gedir işin sonu?
Bir qürü canım var, onu
Al, sənə qurban demişəm.

Əğyar aranı vuranda
Mən boynu bükük duranda
Sən mənə qan üddüranda
Mən sənə can-can demişəm.

Öda qalasan da məni
Oda düşüb allam səni
Can yaxan ödlü būsəni
Canıma dərman demişəm.

Tərif

Səni çox tərif etsələr
Səndən heç yoxdur desələr
Sənə xoş gəlsə də belə
Çox aldanma şirin dilə
İnsan bəzən yalan deyir
Bilə-bilə.

Bəlağətdən çox uzağam
Hər adam vəsfə baş qoşmaz,
O meydanda mən uşağam
Danışdım az, yazdım lap az
Məndən toybabası çıxmaz.

Vaqifin, ya Ələsgərin
Sözlərindən daha dərin
Daha betər tərif varmı?
(Hal əhli haqqı danarmı?)
Ağlı başında olan kəs
Tərifdən də məst olarmı?

Amma görən səhər-axşam
Şəninə nəğmələr qoşsam,
Gözəl günlərin birində
O daş qəlbin yumşalarmı?
Sən gözəlin ürəyində
Mən yazığa yer qalarmı?

Könül savaşı

(zarafatyana)

Sən könül savaşına
Çəkmə məni, ay gözəl –
Görmürsünmi yanırım?!
Kül oldum, insafa gəl.
Mən ki sənin başına
Dönürəm, dolanıram
Canımı almaqla sən
Xeyirmi görəcəksən?

Demirəm şuxluq etmə
Yerində et, çox etmə!

Mən başına dönəndə
Sən də döndər başını
Lal ölübsən - dilə gəl
Dəryasan - sahilə gəl.

Tök ətəyindən daşı
İncitmə vətəndaşı
Gəmisən? - Limana gəl
Kafirsən? - İmana gəl
Axır düz yola düzəl.

Gəl imkan ver, ay gözəl
Ay bal dodaq, gül yanaq
Bu könül savaşı
İkimiz də qazanaq!

Ay su dərdi çəkən yar

(*xalq mahnısı ruhunda*)

Gözündən, sevgi yağsın
Ay qaş-qabaq tökən yar.
Bulaqlar şır-şır axsın
Ay su dərdi çəkən yar.

“Su yoxdur, çay da yoxdur“
Deyib işvə satan yar,
Çay yoxdur – farağat dur,
Dalda qaş-göz atan yar.

Saçlarının ucunu
Əllərində əzən yar
Boynuna al suçunu
Ay məndə suç gəzən yar.

Qonağa nə deyərlər?
- Göz üstündə yerin var.
Nə döyər, nə söyərlər
Mahnı deyər samavar.

Böynünü yana əyib
Nəlbəkini düz, gözəl
Pürrəngi çay dəmləyib
İstəkana süz, gözəl.

Pürrəngi çay dəmləyib
İstəkana süzəndə
Mən sözümü cəmləyib
Çatdım son iki bəndə:

Can alan, naz satanlar
O tay, bu tayda çoxdur
Sevgidə nə desən var
Sevgidə qayda yöxdür.

Sulu qar

Diz üstə, baş üstə, ayaq üstə dur
Ya qadir Allahı köməyə çağır
Xeyri yöxdür, istər min çür oyun qur –
Təbiət insanla ittifaq qürmür
Günəş istəyirsən, sulu qar yağır.

Şairim, həqiqət birdir - bunu bil
Təbiət insanla dost, aşna deyil
Eşqin dastanı da buna bənzəyir
Sanki məhəbbətə birdən göz dəyir
Əvvəli gül, bülbül, sonu kül olur
Aşiq ki kül olur, eşq müşkül olur...

Diz üstə, baş üstə, ayaq üstə dur
Ya qadir Allahı köməyə çağır
Xeyri yöxdür, istər min çür oyun qur –
Məhəbbət meydanı davasız olmur.

Ürəyimdə odlu sevgi bəslədim
Sevgilimə açdım onu mən fağır.
Onda da bir xoş üz görmək istədim
Gördüm...üz-gözündən zəhrimar yağır.

Təbiət insanla ittifaq qürmür
Günəş istəyirsən, sulu qar yağır.
Yar üçün özünü lap oda da vur
Yenə də başına tufanlar yağır.

Mənmi, yoxsa sənmi?

(zarafatyana)

Aşiq məşuqə yetməsə
Örtada ah-zar öləcək.
İki qəlb yöla getməsə
Də, kim günahkar olacaq
Mənmi, yoxsa sənmi, gülüm?

Aşlasığmaz bir iş etsəm
Gədər-gəlməz yöla getsəm
Sən də gələrsənmi, gülüm?

Sənə öl deməyə, gülüm,
Heç dilim dönərmi mənim?!
Zarafat deyil ki, ölüm
Ölümə gəl demir heç kim !

Mən öləndən sonra bir gün
Mən sənə qul olmaq üçün
Sən də ölərsənmi, gülüm?

Təzə dəb

(*zarafatyana*)

Zəmanə ortaya təzə dəb salıb –
Kütlər, bir də lütlər meydan sulayır.
Şair bu havanı yüz dəfə çalıb...
Ayrı yolun varmı? Çal ki, çal, şair!

Deyəsən dünyanın ağı azalıb
Dünyaya, insana, insafa dair
Gör neçə suallar cavabsız qalıb...

Şairin başını yenə dərd alıb
(Şairə nə var ki, hazırdır şair!)
Şairim başını yaman bulayır
Yəqin şairin də ağı azalıb...

Dostları topa tutma

(*Zarafatyana*)

Bir kəs ki, qabağında
Üz-üzə, həmsöhbətdir –
Sən önü topa tutma
Demə sözün qələtdir.

Sözümü qulağında
Sırğa elə, ünütma
Dostları topa tutma.
Dost önünə süfrə sər
Xoş üz, xoş sifət göstər.

Nə adətdir bü səndə
Allaha bax deyəndə
Dodağını çeynəmək?
Bir xoş söz istəyəndə
Min dənə hədyan demək?

Bilməm nədir bü səndə
Adətdir, ya xasiyyət?

Qəbül eyləməsən də
Məndən sənə vəsiyyət:
Dost o qədər çox deyil
Və azalır ilbəl
Sözlərimi unutma
Dostları topa tutma.

Ziyarət

Şükür gəldik kəndimizə

Doğulduğum, boy atdığım
Gecələrlə sevdalaşıb
Səhərləri oyatdığım
Doğma eldə, öbadayam.
Qəribədir köhnə adam...
Sanki əski zamanları,
Açılmayan dumanları
Yarıb gəlmiş səs-sədayam
Gəzəyən rühlərə tayam.

Dindirirəm pərdə-pərdə
Otən günün havasını,
Həzin-həzin nəğmələrdə
Tapdım ruhun sevdasını.

Duyğu hakim oldu bizə
Sevgi özü ibadətdir
Şükür, gəldik kəndimizə
Bu nə gözəl ziyarətdir!

Güllər tanış, qoxu tanış
Göy otların çoxu tanış
Öcaq tanış, tüstü tanış
Kəndin altı, üstü tanış...

Bəs nədən qərib kimiyəm,
Yenə yol çəkir gözlərim?
Niyə belə kədərliyəm,
Pərişandır nəğmələrim?

Böyüklərim yada düşdü

Ömrümüzdən keçən illər
Bəhsə girdi xeyirlə şər,
Əyrlərə baş əyməyən
Doğru yolda oda düşdü,
“Oğul, haqqa sığın” deyən
Böyüklərim yada düşdü,
Canım yenə oda düşdü.

Atam cömərd bir insandı
El-obaya yaraşandı-
Ağlı iti, qəlbi yumşaq,
Tez yetişdi, tez də yandı.
Bəzən tale haqqı dandı –
Ağrı çəkdi neçə uşaq
Ruzgarı sərt, qəlbi yumşaq.

Mən qarıya yetişəndə
Qarşılardı nənəm özü.
Qücaqlaşib öpüşəndə
Nur saçardı qəmər üzü.
Sinəsinə döyə-döyə
"Atam-anam sənsən" deyə
Dönə-dönə yalvarardı,
Mələkmisal lütfü vardı.

Keçənlərə min-min rəhmət
Sındı neçə qəddi-qamət
Önlar geri dönən deyil.
Küllü-bəşər etsə minnət
Başımıza yağsa nemət
Can yangısı sönən deyil,
Gedən geri dönən deyil.

Keçənlərə min-min rəhmət
Sındı neçə qəddi-qamət
Onlar geri dönən deyil.
Küllü-bəşər etsə minnət
Başımıza yağsa nemət
Can yanğısı sönən deyil,
Gedən geri dönən deyil.

*Günəşin saçını hörə bilmirik
Zalımın dərşini verə bilmirik
Həyatın üzü çox tanış olsa da
İçini dərindən görə bilmirik.*

*Uzaq ulduzları saya bilmirik
Yaxın sevgiləri duya bilmirik
Ömür çox qısaadır, həyat çox şirin
Nə qədər yaşasaq doya bilmirik.*

*Tale üstümüzə kölgə salsa da
Ürəklə dil tapmaq çətin olsa da
Yaşayaq, yaradaq, könül xoş olsun
Sevinc halal olsun, gülüş nuş olsun.*

Qismətdənmiş bu görüşmək

Bir ağsaqqal yaxın gəldi
Nur yağırdı camalından
Üzümdən öpüb köyrəldi
Şikayət etdi halından:

"Ağrın alım,
Yaman artıb ağrılarım.
Ayaqlarım sözə baxmır –
Yeldimi, düzdümü, nədi
Zəli tək tutub buraxmır.
Yoxsa ayrı nə dərdim var?!
Oğul-uşaq, gəlin, kim var
Dörd yanımda pərvanədi
Sağ olsunlar, baxan çoxdu".
Nəfəs alıb o duruxdu:

"Di gəl bütün günü evdə
Qaxılıb qalmaq da olmur
Ayaqlarım getməsə də
Könül həvəsdən yorulmur.
Elə ki, açıldı hava
Ürək ki, birdən döyündü
Ayaqda köhnə patava
Gəzib dolaşırım az- az;
Toydu, nişandı, düyündü
Xeyir-şərdən ayrı düşmək
Ay oğul, mənə yaraşmaz.

Qismətdənmiş bu
görüşmək
Allahım üzümə baxdı
Sürünsəm də durub gəldim
Dünya fani, ölüm haqdı
Görüşdük, bir az düzəldim
Yenə min şükür bu günə...
Amma üzüm o yanadı
Sən gələn dəfə gələnə
Eh, kim ölə, ya kim qala?!
Bu da belə zamanadı
Sən yaşa, sən var ol, bala".

Dilimiz gödək olmasın

Danışırıq şirin-şirin
Söz-söhbətdə sən duza bax!
Çay soyuyub, çay gətirin
Yatıb nədir arvad-uşaq?!
Yeməkmi var? Süfrə salın
Sözü çoxdur ağsaqqalın:

"Çox iş görübsən, çox sağ ol
Bir az da dincəl, ay öğul.
Soruşmuşam qardaşından
Dedi ki, cavan yaşından
Gözünə gozlük taxıbsan
Kitablardan daha əl çək
Gör nə qədər oxüyübsan?!"

Deyirlər ki, neçə dəfə
Neçə dəryalar aşıbsan
Alösmandan * ö tərəfə
Gedib gəzib dolaşıbsan.

* Osmanlı

Yaxşı deyibdir dədələr
Çox gəzib-görən çox bilər...

Deyirlər çox qabaqdadır
Bizdən bir para millətlər,
Yəqin bizimkilər yatır
İşsizlikdən batır kəndlər.

Dilimizdə bir söz də var:
Əkib-becərməyən yeməz
Kim işləməz, o dişləməz.
Siqareti damağında
Kəklini yan darayanlar
Eh, nə deyim, gərək önlər
İgidə yedək olmasın.
Çalışaq-vuruşaq ki, qoy
Yad ellərin qabağında
Dilimiz gödək olmasın"

Deyib nəfəsini dərdi.
Arxada sakit dayanan
Gözündən gülən bir cavan
Sözə bir təzə dəm verdi:

"Bülaq süyü, bir az kabab...
Sönra əmr et! İstəsən lap
Dağı yerindən tərpedək!
Əvvəlinci ölaq biz də –
Qöy indi də ö millətlər
Dolansınlar kölgəmizdə".

Ağsaqqal fikir vermədi
Bir azca xəyala daldı
Sakit bir neçə söz dedi
Göstərdi ki, ağsaqqaldı:

"Ürəyim yamanca dölüb
Qöcalığın başı batsın
Qöcalara adət ölüb
Sözü çeynəsin, uzatsın..."

O gözəllik qocalmışdı

Bir səs gəldi arxamızdan:
"Ay Bakıdan gələn oğlan,
Bir az da biz tərəfə bax
Qoy bir az da biz danışaq".

Geri döndüm. Onu gördüm
Gördüm, köksümü ötürdüm
Mən uşaqkən, O...o zaman
Gözəllikdə ad çıxaran
Bir gəlindi. Amma indi...

Yel kimi keçdi o vədə
O gözəllik itməsə də
O gözəllik qocalmışdı
Daha yandırır-yaxmırdı
Üstünü bulud almışdı.

O günlərə döndüm bir an:
Yerişi, duruşu, səsi...
Söz bəs etməz, söz hədərdi –
Onun hüsnü cazibəsi
Ürəkləri titrədərdi.

Yox! O dilbər yox olmamış
Gözlər o gözlərdi – tanış
Danış, ey xəyalım, danış.

Yazıq ürək, yenə dərd çək...
Qafil, gülmə kədərime,
Gör nə qədər "hayıf" demək
Yazılıbdır qədərime.

Fikir dəryasına girdim
Ö gəlini mən bir zaman
Gözələ heykəl bilirdim...
Heykəl olan dəyişərmimi?!
Eh, nə bilim?! Ağı olan
Heç zamanla döyüşərmimi?!

Yaşadığım mənə yetər

Görün mənə nələr dedi:
"Əl mənim, əmək sənindi
Oğul, bizləri unutma
Büra sənin vətəninidi.
Yad eli, qönaq qalsan da,
Ürəyinə yaxın tutma,
Vətənsiz insan gün görməz
Misirdə sülтан ölsən da
Vətənin yerini verməz.

Sən bir mənim yuxüma bax:
Sarı bulaq*, büz kimi sü
Yarpız, yasəmən qöxüsü –
Dərə keçib dağ aşırım.
Dəli kimi axşam-sabah
Öz-özümümlə danışıram.
Bir-birinə oğul-uşaq
"Anam qöcalıb" deyirlər.

* Ermənistanın şimalında Qaraxaç yaylağı adlanan dağ yerində, Gürcüstandan yaylağa gələn azərbaycanlıların seçdiyi yerlərdən birində məşhur bulaq.

Qöcalıqdan deyil vallah
Yüxüma girir ö yerlər.

Kimdisə o ömrü gödək
Gərək dünəndən öləydi
Çörəyə haram qatdılar
Dünya bir-birinə dəydi
Davanı çox uzatdılar – **
Dəli quyuya daş atdı
Ağıllıya iş yaratdı.

Bu nə dərdi, nə azardı?!
Millət bir-birini qırdı.
Yaxşı günlərimiz vardı
Aranı kim qarışdırdı?

Nə gedən var, nə qayıdan
Yolların yükü azalıb,
Nə köçən var, nə yurd salan
Dağlar intizarda qalıb.

*Dağlar darda qalıbdır
Başı qarda qalıbdır
Gözümün nuru dağlar
Nurun harda qalıbdır?*

** Ermənistan-Azərbaycan-Dağlıq Qarabağ davasına işarədir.

*Tanrım, ruhum şikəstdir
Qara yeli az əsdir
Təzadən dərd paylama
Dərdim özümə bəsdir.*

*Məsüd etmir nür məni
Kədərini boğur məni
Tanrım, səndən ricam var:
Təzadən yoğur məni.*

Eh, tamam əldən düşmüşəm
Durduğum yerdə çaşıram
Yumaq kimi büzüşmüşəm
Əl-ayağa dolaşıram.
Süleymandan qalan dünya
Kiminkidir, kimə qalıb?!
Ömrüm tük kimi yuxalıb
Ürəyim ondan da betər,
Əzrayıl üstümü alıb
Yaşadığım mənə yetər".

*İnsan ömür sürüb yaşa dolanda
Xatirələr solub kövrək olanda
Güc qalarmı canda? Təbiətə bax –
Torpaq da bozarır güllər solanda.*

Könül səsi

Qxümaq-yazmaq bilməyən
Şan-şöhrət üçün ölməyən
Ağbirçəyə, Ağsaqqala
Ehtiramla baş endirək.
Dalğın baxan, yorğun gülən
Üz-gözündən nur tökülən
Kövrək qəlbləri dindirək,
Hal-əhval tutaq, onları
Sevgimizlə isindirək.

Biri deyir: "kimə gərək
Rəhm, şəfqət, açıqürək?
Sentimental bü ax-üflər
Son vaxt yaman çoxalıblar,
Bu şairlər, filosoflar
Xalqın evini yıxıblar –
Qara qələm, ağ kağızdı
Ağız dedi, əl də yazdı
Nə qədər boş söz qoşublar...

Qaydasız oyundur həyat
Yaxşı oyna, arzuna çat.
İndi də belə zamandır
Bacarana baş qurbandır.

Dövlətdən şikayət etmə
Xoşun gəlmir – yaxın getmə.
Kim ki, dövlət içindədir
Şərqdə, Qərbdə, ya Çindədir
Hansı irqdə, ya dindədir
Fərqi yoxdur, qarnı toxdur –
O, səltənət içindədir"

İnsan var ki, könül səsi
Sevgi deyil, siyasətdir
Ehtirası, fəlsəfəsi
Əmr, hökm, rəyasətdir.

Yalan deyib haqqı danmaq
Haqqı danıb ad qazanmaq
Acizlik, ya fərasətdir?
(Süallar içində yanmaq
İnsanlarda bir adətdir).

Günaha batmışıq biz də –
Elə bizim sayəmizdə
Çoxu "dahi", "bir dənədir"...
Demə ki, bü - zəmanədir
Demə dünya dəyişmişdir.
Nədən adət ölüb bizdə
Əyilir əyri də, düz də?
Aman Allah, bu nə işdir,
Məxlüqat nə etməlidir?
Min şükür ki, hər yaranan
Bir gün ölüb getməlidir...

Nə yaxşı ki, kainata
Tor qurub, kəmənd atmadıq
Nə yaxşı ki, yeri, göyü
Biz qurub, biz yaratmadıq.

Qaçmışam mənsəb cəngindən
Mən də başqa cür dəliyəm
Tutmuşam söz ahəngindən
Düzə doğru deməliyəm.

Yorularmış insan bəzən
Süni, yapma təbiətdən...
Təmiz ələ, xoş əmələ,
Saf insana vürüldüm mən
Üzaq dürdüm bədheybətdən.

Nə əmr istər, nə də fərman
Əsər külək canü-dildən
Xəbər verər hər mənzildən.
Zəhmi ağır dik qayalar
Durna keçər qanad salar.
Möcüzədir vəhşi orman
Ot üstə şəh, dağda duman
Günəş gülər, bulud ağlar
Yerdə, göydə min sevda var.

Ay, yer, günəş, insan – nə var
Seçər hərə öz babını
Seçib başına dolanar
Çalar eşqin rübabını.

Fikir azad, yollar açıq
Gəl, aləmin seyrinə çıx.
Qarşımızda sirli sandıq
Onu açmaq istəməsək
Bəs onda niyə yarandıq?!

Suvararkən bağ-bostanı

Meylimi mən kitablara
Göyə, dağa, düzə saldım
Bir də əngin xəyallara
Sözə,...ala gözə saldım
Həyat eşqiylə alışdım!
Beləydim. Belə də qaldım.

Qapı-bacada çalışdım
Ala-töran, axşam çağı
Boş durarmı kənd uşağı?!
İşin tərs üzü dü vardı:
Məni alüdə olduğum
Kitablardan ayırdadı.

Suvararkən bağ-bostanı
Qoşardım neçə dastanı...
Süyü incə ram etməyi
Su üstə söz düzəltməyi
Sevən oğlan indi hanı
Varmı bir söz ərmağanı?

*Bəxtim gülür ara-sıra
Bir sevda qonur başıma
Bir fikir, bir neçə misra
Hakim olur yaddaşıma.*

*Zilə qalxa bilməsək də
Mahnını pəsdən demək də
Könlümüzün istəyidir
Vəsf etsək də zirvələri
Dağın ən səfalı yeri
Gül-çiçəkli ətəyidir*

*Nəşəlidir sərin axşam
Göydə aydır, yerdə sə şam
Sevən qəlb nə duyğuluymuş!
Sevəli ruh, qaynar ilham –
Şairliyin kökü buymuş!*

Ola bilər qaş qaralsın
Suçunun səbri daralsın
Ya xəyal göyə ucalsın –
Diqqətli öl, fikir ver ki
Su bir yerdə göllənməsin...
Bu halətlə mümkünmüdür
Şair qəlbli həssas cöcük
Cüşa gəlib dillənməsin?!

*Yadımdamı xoş baxışdan
Könül həyəcan düyardı
Bir oğlan da yaranışdan
Xəyallarla yaşayardı?*

*Yadımdamı, arxımızdan
Boz-bulanıq su axardı,
Bir oğlan da ağ kağızdan
Hey gəmilər axıdardı?*

*Yadımdamı, lövbər salıb
O gəmilər dayanardı,
Bir oğlan da izin alıb
Göy sahilə yollanardı?*

*Yadımdamı, o sahildə
Gülə bənzər bir qız vardı,
Bir oğlan da xeyli zildə
Bülbül kimi oxuyardı?*

*Yadımdamı, gəmi getdi,
Gözü yaşla doldu qızın,
Bir oğlan da tamam itdi,
Gül bənizi soldu qızın?*

*Yadımdamı, arxımızdan
Axan sular quruyardı,
Bir oğlan da ağ kağızdan
Təyyarələr uçurdardı?*

*Yadımdamı, təyyarələr
Göy üzündə dolanardı,
Bir oğlan da üzdən gülər,
İçdən alışıb yanardı?*

Qışla yazın arasında

Yaşıllaşır yaza sarı
Yumşaq söyüd budaqları.
Onları bir-bir kəsərdim
Yarpaqlardan təmizləyib
Tənəkləri ehmal əyib
Əlimdəki söyüdlərlə
Məftillərə bağlayardım,
Tənəyə gün ağlayardım.

Qışla yazın arasında
Ayaz ikiqat ölüdü
Aman verməzdi azacıq
Üstdən də külək vururdu.
Bağ da ki hər yerdən açıq
Gizlənəydim harasında?!
Canıma soyuq dolurdu.

Arabir də əllərimi
Ciblərimdə saxlayardım
Önün da bir xeyri yöxdü
Ciblərim də çox soyuqdu.

Qışla yazın arasında
Əllərim çat-çat olurdu.
Göz yaşımı saxlamağa
Güc çatmazdı - ağlayardım
Sonra... gücümü toplayıb
Tənəkləri bağlayardım.

Nənəm dizinə döyərdi:
"Allah, sən mənə ölüm ver
Uşağım göm-göy göyərdi"
Mənə tüstülü ocağın
Qabağında yer verərdi
Nağıldakı Loğman kimi
Yağlayardı əllərimi.

Nəsil böyük, atamsa tək
Mən də böyük oğul kimi
Yaxşı bilirdim işimi –
Həyat rühdür, bir də əmək!

(Dönə bilsəydim o çağa
Sirdaş olsaydım o bağa –
Qışla yazın arasında
Tənəkləri bağlamağa!)

Nəşə var kənd oşağında

Üstümüzü alanda qış
Bir nəşəydi odun yarmaq
Əllərimdə havalanmış
Uzunsaplı baltaya bax
Hər zərbədə yüz qamqalaq...
Odun yığın qucaq-qücaq!

Bir nəşəydi odun yarmaq
Yardıqca pörtüb-qızarmaq...
Oynayırdı qəlb də, can da
"Yörüldün, bəsdir, gəl" deyə
Evdən kimsə çağıranda
Ayrıla bilməzdim işdən,
Həzz alardım bu gərdişdən...

Öcağa hərdən odun at
Öcaq yandıqca çat-ha-çat
Gözəlləşir, gülür həyat
Nəşə var kənd ocağında –
Bərəkətli qücağında
Küllü kartof, çörək – pendir...
Qəlb duyğulu, sözə bənddir
Ruhun doğum yeri kənddir.
Şəhərdə tez gözünü yum
Kəndə qonaq gəl, öxücüm.

Uşaq ikən yaşa doldum

Uşaq ikən neçə incə
mətləbləri anlamışam
Ümidl ərim üldüzlər tək
gah pırıldar, gah sön ərdi

Üşaq ikən ür əyimdə
böyükləri danlamışam
Dünya mənə böyüklərdən
bir az fərqli görünərdi...

Üşaq qəlbim böyükləri
dərddən ilə yüklənərdi,
Üşaq qəlbim tez-tez qəmli
havalara köklənərdi.

Hələ körpənəmişəm
ağrılara düşər öldüm
Vaxtımdan tez böyüdüm mən
uşaq ikən yaşa döldüm.

Yadımdadır bu günkü tək

Ö illər ki, xatirimdə yer almayıb
Önlar yersiz də qalmayıb -
Böyüklərin yaddaşına yazılıbdır
Onlardan da mənə yadigar qalıbdır.

Deyirlər ki, mən anadan
İlkbaharda aylı bir gecə ölmüşəm.
Mən özüm hardan bilim ki
Ö vaxt mən necə ölmüşəm?!
Görənlər belə söyləyib :
Bapbalaca, həm də zəif döğulmuşəm
Sağlığım əmim yeddi qurban deyib.

Öz həyatım öz-özümü bilən gündən
Yaddaşım düşən günlərdən başlayıb.
Xatirələr! Onlardan hörülmüşəm mən
Nələr ölüb - önlar bilir, bir də fələk.

Yadımdadır bu günkü tək
Əllərimlə qazıdığım qara torpaq
Bir ağ kağız, həyətdəki meyvəli bağ
Yadımdadır ucü sınıan göy qələmim
Budağından ayrı düşən yaşıl yarpaq.

Gözlərimin önündədir nakam əmim
Uzun boylu, enli kürək, ömrü gödək.
Yadımdadır onu yoldan saxlamağım -
Geri dönüb qucağına aldı məni
At belində seyrə çıxdıq göy çəmənini.
Yolda papağım düşəndə
Dedi: "hanı bizim papaq?
Tez ol, qoçaq, atı çapaq, onu tapaq".
Güldü o da, güldüm mən də
Səadətdir böyük, kiçik bir güləndə.

Nənəm də ki... hamıdan tez oyanardı
Biz dəranda həyətdə öcaq yanardı.

Yadımdadır bu günkü tək
Salxım söyüdünlə altında ağlamağım
"Ömrüm-günüm, sən ağlama" deyən mələk
Baxdı mənə, yenə gözləri yol çəkdi
Doluxsunub öpdü yorğun gözlərimdən
Bir gün o da məni qoyub gedəcəkdə.

Xatirələr! Onlardan hörülmüşəm mən
Nələr ölüb - önlar bilir, bir də fələk.

Yadımdadır bu günkü tək
Əllərimlə qazıdığım qara torpaq
Bir ağ kağız, həyətdəki meyvəli bağ
Yadımdadır ucü sınan göy qələmim

Xatirələr! Onlardan hörülmüşəm mən
Nələr ölüb onlar bilir, bir də fələk.

O gün keçdi! Yaşandı o bircə kərə
Mən vurğunam o əsərə –
O ayrı bir biçimdədir
O bir duman içindədir
Məndən başqa onu heç kəs görə bilməz
Rəssam onu fırçasıyla verə bilməz –
Şairindir, şairlikdir o mənzərə.

Çaylar axmazmış tərsinə

Səadəti qücaqlamaq
Ölsə da, ö, bir an ölür
Dalınca – içdən ağlamaq...
Dünya tamam viran olur.
Növbədə gözləmək gəlir...
Növbədə şübhə, intizar
Dərd içib qəm yemək gəlir...

Nə yaxşı ki, yuxular var
Filmə çəkilir xəyallar
Fikir uçur, arzu qaçır
Bəzən ölür yuxularda
Qaranlıq da işıq saçır...

Gördüm ki doğma evdəyəm...
Ev o evdir, bağ da o bağ
Həm böyüyəm, həm də uşaq...
Yaşıllaşib yaza sarı
Yumşaq söyüd budaqları.
Canıma soyuq dolubdu
Qışla yazın arasında
Əllərim çat-çat olubdu.
Nənəm hər zamankı kimi
Yağa tutub əllərimi...

Qarıya doğru baxanda
Həyəcandan əsdim tir-tir
Gördüm odur... Atam gəlir!
Ö, yenə də tələsirdi
Zəhminə bax – bircə anda
Hər uşaq bir küncə girdi....
Önün ərsə gətirdiyi
Böya-başa yetirdiyi
Yaşa dölmüş böyük ö ğlü
Qöllərini aç-aça
Yaşca öndən cavan olan
Atasını qarşılayıb
Öna döğrü qaça-qaça...
Yuxum gerçək olaydı kaş...
Səhrələr çiçək açaydı
Qaranlıq işıq saşaydı 1...

Ayıldım ki, gözümdə yaş
Yüxular da bir an ölür...
Saçım da dən, qəlbimdə daş...
Könül evi viran ölür
Üqub gedir yava ş-yavaş...

Gözümü təzədən yümdüm...
Yuxuma şəfəq dolaydı...
Nakam gedən atam, əmim,
Neçə qohumum, həmdəmim
Dörd yanımda cəm ölaydı
Yanımda nənəm olaydı...

Çaylar axmazmış tərsinə,
Mənsə üyməq istəmədim
Zamanın quru dərsinə...

Bir diri ceyran balası

Dörd yanında kimlər vardı,
Nələr olub, nələr keçib? –
Çaydan asta-asta içib
Nənəm mənə danışardı...
("Böyük Ciji, Zeynəb ana"-
Qohum, nəsil, kim ki vardı
Onu belə çağırardı).

Ö təzə gəlin gələndə
Bəxtin güldüyü bir gündə
- "Ay qız, nədir bu qaş-qabaq
Gözünü qaldır mənə bax" -
Demiş İsxan - təzə bəy.
- "Bəlkə kefsiz, ya xəstəsən?
Sevgilindən heç nə danma
Gücüm çatan nə istəsən
Səninkidir, de, ütanma"-
Gəlin nazlana-nazlana
- "Ürəyim sıxılır bir az
Darıxıram mən ağı kəm
Keçib gedər, heç nə olmaz
Vallah, heç nə istəmirəm..."
- "Dedim ki, ütanma, istə
Bacarmasam görəcəksən
Bacarsam da başım üstə!"

Xoşbəxtliyin zirvəsi də
Hər zirvə tək duman, çəndir,
Daş-qayadır, sürüşkəndir.
Öra qalxsan, töxta bir az
Orda heç kim uzun qalmaz.

- "Çox qoçaqsan deyirlər sən
Sən - bir igid, mən - ağılı kəm
Bilirəm boş söz deyirəm:
Mənə yüz daş-qaş alası...
Bircə ceyran istəyirəm,
Bir diri ceyran balası !"
Deyib zarafat etmişdi
Təzə bəy susub getmişdi.

O çıxan tək gəlin peşiman olmuşdu
Qıp-qırmızı qızarmışdı həyasından
"Doğrudan da ağılsızam, başım boşdur
Advadının dəliliyi kimə xoşdur?"
Ala gözləri dolmuşdu həyəcandan.

Axşam üstü Qarayazı meşəsindən
Bəy tütüb ceyran balası gətirmişdi
Bü sevincdən, bü kübarlıq nəşəsindən
Yazıq gəlin huşunu tam itirmişdi...

Bir həyətdə iki ceyran
Hər ikisi ala gözlü, pəricamal.
Millət baxır heyran-heyran
Bu nə ehtişam, bu nə hal?!

Dünya yaranandan bəri
Ceyranın ala gözləri
Kimi heyran etmədi ki?!
"Ziyarət"im bürda bitsə
Sözüm burda sona yetsə
Oxuyana xoş olardı...
Amma nağıl bitmədi ki...
Dünyada qurd, çaqqal da var
Onlar ölüb itmədi ki...

Xoşbəxtliyin zirvəsi də
Hər zirvə tək duman, çəndir,
Daş-qayadır, sürüşkəndir.
Öra qalxsan, töxta bir az
Örda heç kim uzun qalmaz.

Evin divarı uçanda

Tor quranlara bax, satqınlara bax
Yamanlıq nə yaman uzağa getmiş...
Öz doğma evində azad yaşamaq
Bu istək o qədər sadə deyilmiş –
Bəşər bu yolda çox xatalar etmiş
Nə ayıb tanımış, nə bir ar etmiş...
Canında məhəbbət qanı da axmış
Məsum canları da yandırıb yaxmış.

Xainlə, qüldürlə dölsə də hər yan
Yolundan dönərmə haqq sevən insan?!
Ya ölüm, ya olum! Nə çox, nə də az!
Öyünü örtə saxlamaq ölməz!

*Od soyuyub sönərmiş
Sular buza dönərmiş;
Olduğu kimi qalmaq
Demə böyük hünərmiş.*

Qaçaq İsxan
(portret)

Ya ölüm, ya ölüm! Nə çox, nə də az!
Öyünü örtada saxlamaq ölmaz!

*Doğru yolla getmək deyilsə asan
Gərək sağa, sola sapmasın insan –
Əqidə nə bığdır, nə də ki saqqal
Hərdən uzadasan, hərdən qırxasan.*

Güllələr işıq saçanda,
Yaralarından qan daman
İsxan adlı qəhrəman
Öz həyatından keçəndə
Namüs, vətən, el yölündə
Dünyadan vaxtsız köçəndə
Evin divarı uçanda
Hamı sarsılmış, qəm etmiş
Böyüklüyü nənəm etmiş –
Başsız, yurdsuz qalanları
Yığıb başına cəm etmiş...

"Əğyar bizdən nə istəyir?
Öd ələyir, "qan-qan" deyir...
İnsan olan can almaqdan nə qazandı?"
Öz-özünə xəyal etdi
Yozub, düzüb fikrə getdi
Allahına xıtab etdi:
«Bu qan-qada doğrudanmı sən yazandı?"

*Buludlar tökülən qaş-qabağımdır
Dumanlar dağlara çökən ahımdır
Sevincsiz, ümitsiz yol üstündəyəm
Möhnət düşərgəmdir, qəm sabahımdır.*

*Dünyanı doldurub min fitnə-fəsad
Yarəb, bu işlərə sən özün əl qat
Bəşəri bədəndən, nəfsdən deyil
Ruhdan, məhəbbətdən yoğurub yarat!*

Sönməyə qoymadı ümid şamını
Qanadı altına aldı hamını
Uşağa, böyüyə unudurmadı
Çörək qoxusunu, xörək tamını.

Böyük nəsil, düz iki il
Sürgünlərdə gün keçirdi.
Söylədiyim qəmli dastan
Kazaxıstan, Qırğızıstan
Çöllərində davam etdi.
Hər an ölüm-itim idi
Gedəndə də, gələndə də
Dörd tərəfi yetim idi...

Yol uzundu

Xeyir xəbər gəldi bir gün
Öxüdülər, bü – fərmandı:
Azadsınız, bitdi sürgün!
Xalq susmuşdu biixtiyar
Danışırdı tək komissar:
"İstəsəniz burda qalın
Buralar da müsəlmandı*
Uşaq xırda, ayaq yalın
Yol uzundur, ölərsiniz...
Börcümüzdür təklif etmək
Siz özünüz bilərsiniz –
Bürda qalmaq, yoxsa getmək?".

Heç bir günahı olmayan
İnsanları sürgün etmiş
Sürgün sona yetən zaman
"Azadsınız, gedin" demiş...
Mənim Şura hökumətim
Nə "insafılı" hökumətmiş...

* Müsəlmançılıqdı, müsəlmanlar yaşayan yerdi.

*Ətrafi tutarsa şər
Ürəyi boğar kədər
Yanıb-yaxılar ürək
Yana bildiyi qədər.*

*Dərd yaman seçdi məni
Tapdayıb keçdi məni
Təzə baş qaldırmışdım
Doğrayıb biçdi məni.*

*Dəryadayam, gənim yök
Çöllərdəyəm, zənim yox
Qəmdən zəngin olmuşam –
Kəsirim yök, kənim yök.*

Gözüm toxdu bu dünyada

Sürgündən dönəndə dedi:
"Şükür! Şükür yaradana
Balalarım vətəndədi..."
(Ey müqəddəs, əziz ana
İlahi ruh, allah eşqi
Əgər varsa, ö səndədi)

"Balalarım, zəhmət çəksək
Bir bağ salıb bostan əksək
Düzəldərik ev-eşiyi;
Bəndə bağlayan qapını
O gözəgörünməz kişi
Bir gün gələr açar" dedi.

"Ərə getmək fikri varsa?" –
Belə sevdaya düşənlər
Ağız arayanlar oldu.
Dünən küncdə büzüşənlər
Hədə-qorxu gəldi bu gün:

"Dünya dəyişib büsbütün
Ölən getdi bəy, ağa, xan
Alt-üst öldü kəhn ə dövrən
Xanım-xatınam deməsin
Sönən mənədən inciməsin.
Arvadı saxlayan ərdi,
Ya evdəki yetimlərdi?"

Gəlinin gözləri döldü
"Nə yoldaş, nə sirdaş, nə ər?
Yoxdu, getdi o kişilər.
Mənə lazım deyil heç kim –
Kim ölsə də, yalvarsa da
Həkmüdivan varsa da
Könlümdə yada yer yoxdú.
Bü dünyada nə əfsim dü gözüm töxdü.
Dünyanın çalxanan vaxtı
Arzum, diləyim, tək eşqim
Evimdi, ögöl-üşaqdı".

*Müdrüklər tez ödə almaz
Böş sövsəyə salmaz
Hər hürənə dəşətsə
Yürdümüzdə dəşə qalmaz.*

"Düzdür - çətindir, dardayam
Təkəm, köməyim kəsilib
Amma dost da var, düşmən də
Gərək göz yaşımı silib
Cərgəyə qatılam mən də
Hələlik bircə dərdim var –
Korluq çəkməsin uşaqlar...

Qarınları tox olacaq
Canları sağ olsun təki
Dirçələcək öğul-uşaq
Qarşımızda yaxşı günlər çox olacaq...

Bir də... bir də ataları deyirdi ki
Gərək uşaqlar oxusun...
Ö yoxdursa mən ki varam
Allah üstümüzdə olsun
Mən böyüdüb oxudaram".

Gündüz heç qorxu bilmədi
Gecələr içini yedi.
Gündüz vüqarlı hərləndi
Gecə-gündüz "Allah birdi, haqdı" dedi.

Dərdini göyə açardı

“**K**imin körpə balası var
Öna dəyməsin tüfanlar
Kasıb, varlı, gədə ya şah
Kim nədirsə özü bilər...
İlan yerisin, ay allah,
Dalınca da balaları
İçində də mənimkilər".
Özü kimi gözəl idi
Arzuları, duaları...
"Dağların qarı ərisin
Balamın suru yerisin".
"Balam oxşar bəyə, xana, padşaha
Qürban ölüm önü verən allaha".
"Evində çıraqı yansın hər kəsin,
Quru çörək üstə dava düşməsin".

*Mömin bəndə deyiləm mən
Lakin nədir saf etiqaad –
Onu duymuşam nənəmdən.
O mələkdi, ülfəti qəlbimə doldu
Onun sığındığı tanrı
Mənim də allahım oldu
Mən onun, nənəmin allahını sevdim.*

Sübh tezdən, axşam çağı
Sakit dua oxumağı
Məndə min hiss oyadardı
O ətrafda, o dünyada
İmansızlıq ruhu vardı
Dərdi ki, açmazlar yada –
Dərdini göyə açardı...

Örüc, namaz, dəstəməzi
Yerindəydi, dəyişməzdi
Ruhu dolu sevgi, vüqar
Allahla ötürüb-dürar
İnsanlarla dəyişməzdi.
Dilindən heç vaxt düşməzdi
Allah, peyğəmbər kəlməsi.
Hələ getmir qulağımdan
"Bismillah, üssəməd..." səsi
O pıçıltı, o ruh, iman
Mənimlə dünyanı gəzdi...

Allahım, vəd etmə bol-bol
Varsan – bəndənə kömək ol
Yoxsan – məxluqa yaxşı yol...

Neyləyək, qismət bu imiş

Zülm gördü, cəfa çəkdi
Ayaq altında qalmadı.
Arzusu gözündə qaldı
İmanı zədə almadı.
Nə yalan çıxdı dilindən
Nə hiylə gəldi əlindən.
Gözü od-alov görsə də
Oda dönmədi heç vədə
Nə qohumu, nə də yadı
Töhmət edib qınamadı.

Məkkəyə yolu düşmədi –
Tikanlı, məftilli dünya...
O vaxt Məkkə nəydi? Xülya...
İndi Məkkəyə gedərdi
Buna hünərim yetərdi
Neyləyək qismət bu imiş
Artıq nə etsəm hədərdi –
Olan olmuş, keçən keçmiş...

Son günü məni istəmiş –
Eşidəndə içim yandı
Nənə-nəvə görüşmədi
Bir daha fürsət düşmədi
Arada divar dayandı.

*Tale hər vaxt nəvazişə qərq etməz
Günəşlər də nəhayətsiz bərq etməz
Ölüm haqdır, dadacaqdır hər insan
Dəli ölsün, dahi ölsün, fərq etməz.*

*Nə qədər kükrəsə, aşıb-daşsa sel
Qöynünda ram eylər önü dəniz, göl.
Həyatın axarı-çıxarı budur:
Əvvəl sel kimi cöş, qayna...sonra öl.*

*Nədəndir gen dünya mənə dar gəlir,
Sevinc üz döndərir, intizar gəlir?
Kişiyə ağlamaq yaraşmasa da
Bəzən ağlamamaq mənə ar gəlir.*

*Ölüm deyil həyatda ən böyük zülm,
Yaşamaqdır bu dünyada ən ağır iş.
Varlığımız yoxluğa doğru bir giriş
Həyatımız ölümə gedən yol imiş.*

Son günü mənə istəmiş –
Eşidəndə içim yandı
Nənə-nəvə görüşmədi
Bir daha fürsət düşmədi
Arada divar dayandı.

Nəğmələrin qanadında

Dənizlər ölməyən yerdə
Çayda dənizçi olardım
Ləpələnen boz çöllərdə
Şütüyərdim, iz salardım
Külək içimə dolardı
Köynəyim yelkən olardı.

Gül ətirli, göy yamaclı
Dik qayalı, bulud saçlı
Dağları seyrə dalardım
Ücalıqdan həzz alardım.

*Bir uşaqdım vurulmuşdum
Asta yağan yağışlara
Həsrətli bir sevgim vardı
Dağ başına düşən qara
Bir uşaqdım vurulmuşdum
Göydə gəzən buludlara.*

İki gözdən bir od aldım
Alışdım, sönə bilmədim
Gecə-gündüz qanad çaldım
Geriyə dönə bilmədim.

Göz qand ırdı, göz yand ırdı
Könül könülə yaraşdı.
Döst-yöldaşlar ütandırdı
Söz ö sözdü ya ş ö yaşdı...

Uşaqkən min xəyal qurdum...
Nəğmələrin qanadında
Deyəsən sevdə adında
Arzuma doğru uçurdüm?!...

Allah, allah, ö nə səydi,
Yerlər, göylər eşitdimi?!
Duadan da müqəddəsdi
Bülbüldümü, Rəşiddimi?!
Ya bəlkə Şövkətədi, Xandı?
Ruh titrədi, könül yandı...

Ayrıca bir məlahət
ölməyə də səsimdə
Ürəyimin telləri
yanırdı nəfəsimdə.
Köklənirdim şur üstə,
həzin sarı simdə də
Öxüyürdüm zildə də,
səssiz, ürəyimdə də.

Damarlarda eşq axardı

*Zaman necə füsunkardı...
Qışda löpa qar yağardı
İçimdə sönməz öd vardı.*

*O zaman üzündü yöllər
Yöl böyünca gəzərdi yar.
Ayaq gəzər, göz süzərdi
Könül hər şeyi bəzərdi.*

*Elə ki axşam düşərdi
Sevgililər qaranlıqda
Bir anlığa görüşərdi
Gözlər həsrətlə baxardı
Damarlarda eşq axardı.*

*Nağılların dünyası da
Dadlı idi, athı idi
Atrarı qanadlı idi.
Söz-söhbət təsirli idi
Həyat necə sirli idi!*

Ey tanrıdan aldığım nur,
Sən göstərən yol doğrudur,
De, keçmişdənmi gəlmişəm,
Ya mən özüm köhnəlmişəm?

Saf, dum-duru el nəfəsi

Kənd dursa da, ruh dəyişib,
Qara zurna gözə dəymir;
Görən aşiq kimdən küsüb,
Saz sinədə dastan demir?

*Karvan köçür, yola salmaq vaxtıdır
Küsmüşəm, könlümü almaq vaxtıdır
Laylası ək sikdir nazik ömrümün
Çal, aşiq, çal, qardaş, çalmaq vaxtıdır*

*Bir ömürlük sevincimi, naləmi
Yüklənərək yelkən açdı bir gəm
Ömür keçdi dalğalarla yan-yana
Salam olsun bu əhvalı duyana.*

Ana törpaq, səslə bizi,
Tükənməz ilham çeşməsi.
Kölgə düşən qəlbimizi
İsidəcək nəğmə səsi.
Bu büsata hay verəcək
Qayalardan axan sü tək
Saf, düm-dürü el nəfəsi.

Doğulduğum boy atdığım,
Arzularla qücaqlaşıb
Öz dünyamı yaratdığım
Doğma eldə-obadayam.
Yığılıbdır xeyli adam,
Bu ülfətə mən də şadam.
Üz-gözlərdə hörmət, izzət,
Hər damlaya dərya qiymət...

Bu yerlərə çox gəlmişəm,
Gəldikcə də kövrəlmişəm,
Nəşəm qəmlə görüşübdür,
Sevincimə xal düşübdür.
Ey tanrıdan aldığım nur,
Sən göstərən yol doğrudur,
De, keçmişdənmi gəlmişəm,
Ya mən özüm köhnəlmişəm?

© Khazar University Press, 2009
All rights reserved.

Pilgrimage

This book includes various poems, both measured and rhythmic free verse, touched by grief and love, which are philosophical and just delightful. The long and epic lyrical poem “Pilgrimage” evokes the poet's travel to his home village, to his childhood, and through his memories of near and distant pasts.

Hamlet İsaxanlı

Pilgrimage

Khazar University Press
2009